

Vipuvoimaa EU:lta

RAKENNERAHASTOJEN UUTISKIRJE | 6–7/11 | 16.6.2011

EU tukee äkillisen rakennemuutoksen kohtaamia alueita

Rakennerahasto-ohjelmien vuotuisesta rahoituskehiksestä noin viisi prosenttia varataan erikseen osoitettavaksi äkillisen rakennemuutoksen vaikutuksen lieventämiseen tähtääviin hankkeisiin.

Tämä ns. joustovaraus voidaan ottaa käyttöön, kun yksittäistä kuntaa tai seutukuntaa uhkaa esimerkiksi huomattavan suuri työpaikkojen väheneminen. Käyttökohde voi olla koko kriisialue, jolloin tukea voidaan osoittaa varsinaisen kriisikohteen lisäksi myös kyseisen alueen muun elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Joustovarausta voidaan käyttää myös toimialakohtaisen rakennemuutoksen lieventämiseen.

Esityksen joustovaruksen käytöstä voi tehdä maakunnan yhteistyöryhmä tai alueella toimiva välittävä toimielin neuvoteltuaan ensin asiasta muiden alueen viranomaisten kanssa. Esitysten pohjalta valtioneuvosto päättää työ- ja elinkeinoministeriön alueiden kehittämissyksikön esittelystä varojen jaosta välittävälle toimielimille. Päätöksiä ei tehdä ministeriössä hankekohtaisesti, vaan päätökset hankkeista tehdään normaalisti välittä-

vässä viranomaisessa sen tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti.

Rakennerahasto-ohjelmissa varattuja rakennemuutosmäärärahoja on osoitettu pääsääntöisesti vaikeimmille, valtioneuvoston nimeämille äkillisen rakennemuutoksen alueille sekä niille alueille, jotka toimivat äkillisen toimialakohtaisen rakennemuutoksen lieventämisessä. Varoja on kuitenkin myönnetty myös pienempiä äkillisiä rakennemuutostilanteita kohdanneille alueille, kuten Jyväskylän seudulle. Vuosina 2007–2011 on tähän mennessä myönnetty yhteensä 85,191 M€, josta EAKR+ valtio 52,123 M€ ja ESR+valtio 33,068 M€. Vuoden 2011 valtuuksia on edelleen jäljellä 8,368 M€ ja ne jaetaan välittävälle toimielimille hakemusten perustella syys-lokuussa 2011.

Teksti: JOHANNA OSENIUS

Kuva: SHUTTERSTOCK

SISÄLTÖ:

- 2 Heinolan seutu kehitty
- 3 Kuulumisia kevään seurantakomiteoista
- 6 Ohjelmapolitiikan tulosperusteisuutta on vahvistettava
- 8 Taitokortteli
- 9 Kaakosta Voimaa
- 10 Itämeren alueen ESR-toimijat kokoontuivat Helsingissä
- 11 Ajankohtaista lyhyesti

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Artikkelisarja jatkuu s. 6–7

VAIKUTTAVA
JA LAADUKAS
HANKETYÖ

Heinolan seutu kehittyy

Elinkeinoelämä elpyy vähitellen

Hartolan rakennemuutos-hankkeet ovat keskittyneet nelostien (E75) varren yritys ympäristön kehittämiseen.

Heinola, Hartola ja Sysmä ovat viime vuosina kokeneet pahoja takaiskuja, kun alueen isot työllistäjät ovat sulkeneet tuotantolaitoksiaan ja toimipisteitään. Heinolan seutu onkin valittu yhdeksi Suomen rakennemuutosalueista vuoden 2011 loppuun asti.

Rakennemuutosrahoituksen turvin pyritään tukemaan sellaisia hankkeita, jotka säilyttävät Heinolan seudulla mahdollisimman paljon työpaikkoja ja tukevat alueen rakenteellista muutostyötä.

Vuosi 2011 on Heinolan seudulla kolmas vuosi äkillisen rakennemuutoksen alueena. Rakennemuutostyö ja elinkeinoelämän elvyttäminen ovat hiljalleen edenneet ja nyt ollaan tietynlaisessa välivaiheessa. Heinolan seudun noin 29 000 asukkaasta työkäisiä on noin 13 000. Maaliskuun 2011 lopussa työttömyysprosentti Heinolan TE-toimiston alueella oli 14,1 (Heinola 15,0, Hartola 11,8 ja Sysmä 11,4) ja työttömien työnhakijoiden määrä 1 749 henkilöä. Rakennemuutos on yhä vahvasti meneillään ja tukitoimenpiteitä tarvitaan myös jatkossa.

Seutua elvyttävää rahoitusta on kohdistettu yritystukien, työllisyysperusteisten investointien, Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) erilaisten työllisyyttä edistävien hankkeiden ja tarvittavien työvoimapoliittisten koulutusten kautta koko alueen hyödyksi.

Rakennemuutoshankkeiden avulla on etsitty ja myös löydetty keskeisiä tulevaisuuden kehitysuuntia. Useita hankkeita on parhaillaan käynnissä, osa hankkeista on jo saatu päätökseen ja muutamia juuri käynnistetään.

Näin ollen hankkeiden elvyttävä vaikutus ulottuu siis pitkälle tulevaisuuteen, vaikka varsinainen rakennemuutos aika päättyy vuoden 2011 lopussa. Monimuotoisilla toimenpiteillä on toisiaan tukeva vaikutus ja tavoitteena on, että hankkeiden tulokset ja toimintatavat jäävät pysyväksi osaksi Heinolan kaupungin ja Hartolan ja Sysmän kuntien toimintaa. Rakennemuutosvarojen lisäksi aluetta on tuettu suuntaamalla sinne yritystukia ja mm. etsimällä uutta liiketoimintaa Heinolan, erityisesti UPM:n, alueelle.

Rakennemuutos on ollut raskas taakka koko seudulle. Muutoksen takaa löytyy kuitenkin myös uusi mahdollisuus. Sijoittuminen

Heinolan seudun rakennemuutosalueelle tarjoaa kasvaville yrityksille useita etuja: edulliset toimitilat ja tontit, erinomaiset liikenneyhteydet sekä kokemusta ja osaavaa työvoimaa. Uuden tuotantorakenteen myötä voi syntyä myös uudenlaista kilpailua. Heinolan seudulla yrityksillä on hyvät edellytykset kehittää muun muassa logistiikkapalveluita, puu- ja rakennusalan erityisosaamista, matkailuliiketoimintaa sekä hyvinvointi- ja liikunta-palvelualueiden liiketoimintaa.

Teksti ja kuva: LAHDEN ALUEEN KEHITTÄMISYHTIÖ OY – LAKES

Seudullisia rakennemuutoshankkeita mm.

- Heinolan seudun matkailun kasvuohjelma
- Asumisen osaamisklusterin osaamisen ja innovaatioiden siirto
- Heinolan seudun kumppanuushanke
- Verkostosta voimaa
- Uusille urille

Heinolan seudun rakennemuutos – hankkeille myönnetty EU:n ja Valtion rahoitus vuosina 2009–2011

- ESR-rahoitus 1 876 060 €
- EAKR-rahoitus 794 008 €
- Työllisyysperusteinen investointiavustus 1 316 500 €
- Maakunnan kehittämisraha 51 000 €
- Energiatuki 47 000 €
- yhteensä 4 084 568 €
- Tilanne: 5/2011

Tietoa rakennemuutoshankkeista: www.heinolanseutu.net

OHJELMAT HYVÄSSÄ VAUHDISSA:

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Kuulumisia kevään seurantakomiteoista

Rakennerahasto-ohjelmien seurantakomiteoiden kokouskierros on saatu päätökseen. Kevään ja kesän taitteeseen sijoittuvat EAKR-toimenpideohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat tänä vuonna Kokkolassa, Varkaudessa, Jyväskylässä ja Turussa sekä ESR-ohjelman seurantakomitea Oulussa. Seurantakomiteoiden kokouksissa hyväksyttiin vuoden 2010 ohjelmatyötä ja ohjelmien toteutumista kuvaavat vuosiraportit sekä tarkasteltiin yleisesti ohjelmien toteutustilannetta. Seurantakomiteoille tarjoutui myös mahdollisuus tutustua paikan päällä rahoitusta saaneisiin hankkeisiin.

Kaiken kaikkiaan rakennerahasto-ohjelmien koko ohjelmakauden 2007–2013 julkisesta rahoituskehiksestä (n. 3,5 Mrd euroa) oli kesäkuun alussa varattu hankkeisiin 71 %, sidottu rahoituspäätöksin 61 % ja maksettu hankkeille 30 %. Yksittäisistä ohjelmista on ripeimmin edistynyt Pohjois-Suomen EAKR-toimenpideohjelma. Hankkeita on ohjelmakauden aikana käynnistynyt EAKR-ohjelmissa lähes 6 300 kpl ja ESR-ohjelmassa lähes 1 700 kpl. Lisäksi Finnvera Oyj:n EAKR-osarahoitteisia lainapäätöksiä on tehty n. 6 000 kpl.

Itä-Suomen EAKR-ohjelmalla tuettu yritysten toimintaedellytyksiä

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Itä-Suomen toimenpideohjelman seurantakomitea arvioi Varkaudessa 19.–20.5.2011 ohjelmakauden 2007–2013 edistymistä. Itä-Suomen ohjelmalla on vahvistettu innovaatiotoimintaa ja osaamisrakenteita sekä yritysten toimintaympäristöjä. Itä-Suomen maakunnilla (Kainuu, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala) on kaudella 2007–2013 käytettävissä 731 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta EAKR-ohjelman mukaisesti kehittämistoimenpiteisiin. Kokonaisbudjetti, yksityinen rahoitus mukaan lukien, on 1 518 miljoonaa euroa. Ohjelmakaudella 2014–2020 rahoituksen arvioidaan jonkin verran pienenevän.

Ohjelmamuutosesitys suorien yritystukien siirtämisestä

Itä-Suomen EAKR-ohjelman täysimääräisen toteutuksen varmistamiseksi seurantakomitea päätti ohjelmamuutoksesta, jolla

siirretään osa, eli noin 22 miljoonaa euroa, suorista yritystuista ohjelman kahdelle muulle toimintalinjalle, joilla edistetään osaamisrakenteiden vahvistamista ja yritysten toimintaympäristöjä. Yritystoiminnan edistäminen on kärsinyt talouslaman vaikutuksista ja yritystukien kysyntä on ollut osin laman seurauksena odotettua heikompaa. Kysyntään ovat vaikuttaneet myös maakuntien yritysrahoituksesta johtuvat erot ja toimialojen suhdannetilanteet, joiden vaihtelu on näkynyt erityisesti heikkona kysyntänä Etelä- ja Pohjois-Savossa.

Strategisilla yritysten toimintaympäristöhankkeilla on osin korvattu suorat yritystuet lama-vuosina ja näillä on saatu aikaan merkittävää vipuvaikutusta Itä-Suomen aluetalouteen. Ohjelmärahoituksen pääkohteita ovat olleet Itä-Suomen vahvat painopistealat metsä ja puu, materiaalitekniikka, vapaa-aika ja

matkailu, mittaustekniikka, hyvinvointi sekä energia ja ympäristö. Yritystukiin on vielä jaossa reilusti rahoitusta loppuohjelmakaudella. Vuosille 2012–2013 yritystukiin suunnataan yhteensä noin 51 miljoonaa euroa, joka on noin puolet jäljellä olevasta EU:n ja valtion rahoituskehiksestä.

JATKU >>>

JATKUU >>>

Pohjois-Suomen kilpailukyky vahvistuu – ei jääty taantumun jalkoihin

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Pohjois-Suomen toimenpideohjelman seurantakomitea arvioi Kokkolassa 17.–18.5.2011 ohjelmakauden 2007–2013 tähänastista onnistumista. Pohjois-Suomen maakunnilla (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) on vuosina 2007–2013 käytettävissä yhteensä 622 miljoonaa euroa julkista rahoitusta. Ohjelman kokonaisbudjetti yksityinen rahoitus mukaan lukien on 1 102 miljoonaa euroa.

Pohjois-Suomen kilpailukyky ja rakenteet kestäväälle pohjalle

Euroopan aluekehitysrahaston ohjelmavaroilla on vaikutettu erityisesti siihen, että Pohjois-Suomen kilpailukyky ja rakenteet ovat

kestävällä pohjalla tulevaisuudessa. Pääosa rahoituksesta on kohdistettu yritysten omiin kehittämis- ja investointihankkeisiin, joilla on autettu alueen innovatiivisia ja kasvuhakuisia mikro- ja pk-yrityksiä kasvun tielle. Toinen ohjelmavarojen keskeinen merkitys on ollut uusien innovaatio- ja T&K-ympäristön syntyminen sekä jo olemassa olevien vahvistaminen. Uusia merkittäviä ympäristöjä on syntynyt muun muassa kemianteollisuuden ympärille, ympäristötoimialalle, kaivannais- ja metalliteollisuuteen, painettavaan elektroniikkaan, tieto- ja viestintäteknologiaan sekä matkailualalle. Myös ns. luovat alat sekä hyvinvointiosaa-minen ovat olleet merkittävä osa EAKR-ohjelmatyötä.

Kolmas rahastojen tuottamana lisäarvo on niiden vipuvaikutus. Rakennerrahastovarot ovat toimineet käynnistysmekanismina investoinneille, joilla on laajaa merkitystä niin alueen kuin koko EU:n kilpailukykyyn lisäämiselle. Tästä esimerkkinä ovat panostukset alueen lentokenttä- ja satamahankkeisiin, ympäristötoimenpiteisiin, tietoliikenneyhteyksiin sekä matkailukeskitymiin. Ohjelmavaroja on hyödynnetty myös äkillisten rakennemuutosten seurausten lieventämisessä.

EU-tuella lisää työpaikkoja ja uusia yrityksiä Länsi-Suomeen

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoilla on vaikutettu Länsi-Suomessa noin 3 600 työpaikan ja lähes 1000 uuden yrityksen syntyyn. Ennakoitua enemmän työpaikat ovat lisääntyneet tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. EU-rahaa on saanut alueella yli 1 300 yrityksen kehittämis- ja investointihanketta. Näin toteaa Länsi-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea, joka arvioi ohjelman toteutumista Jyväskylässä 14.–15.6.2011.

Kaksi kolmannelle EAKR-ohjelmavaroituksesta on suunnattu edistämään yritys- ja innovaatiotoimintaa, tutkimusta, teknologiaa ja verkostoitumista. Finnveran korkotuettuja lainoja ja takauksia on

saanut yli 1 300 yritystä. Ohjelman uusi tukimuoto on Finnveran hallinnoima pääomarahasto, jolla kehitetään uusia innovatiivisia ja kasvuhakuisia pk-yrityksiä. Länsi-Suomen maakunnilla on vuosina 2007–2013 käytettävissään 310 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta EAKR-ohjelman kehittämistoimiin. Yhteensä ohjelmassa on rahaa noin 690 miljoonaa euroa.

Länsi-Suomessa yritysrahoitusta ovat erityisesti saaneet metallituotteiden, koneiden ja laitteiden valmistajat. Alueella on tuettu myös sahatavaran ja puutuotteiden valmistusta sekä uutena alana erilaisia liikkeenjohdon palveluita.

JATKUU >>>

JATKUU >>>

EU-tuet vahvistavat Etelä-Suomen kilpailukykyä ja innovaatiotoimintaa

Etelä-Suomen maakunnat vahvistavat innovaatio- ja osaamisrakenteitaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) saadun rahoituksen avulla. Vuosien 2007–2013 ohjelmärahoituksesta Etelä-Suomen maakunnat ovat suunnanneet peräti 70 % edistämään pk-yritysten innovaatiotoimintaa, tutkimusta ja teknologiaa sekä verkostoitumista.

Vuoden 2010 loppuun mennessä EU-rahoitus on myötävaikuttanut 3 078 työpaikan ja 723 uuden yrityksen syntyyn Etelä-Suomessa. Tavoite on saada alueelle ohjelmakauden loppuun mennessä yhteensä 4200 työpaikkaa ja 920 uutta yritystä. EAKR-ohjelman rahoitus Etelä-Suomessa vuosille 2007–2013

on 777 miljoonaa euroa, mistä julkista rahoitusta on yhteensä 345 miljoonaa euroa.

Etelä-Suomessa eniten yritysrahoitusta saaneet toimialat ovat metallituotteiden ja muiden koneiden ja laitteiden valmistus, rahoituspalvelut, sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus sekä jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus. Yritysrahoituksen lisäksi Etelä-Suomen maakunnat ovat kohdistaneet rahoitusta osaamisen edistämiseksi erityisesti ympäristötekniikan, metalli- ja meriteollisuuden, hyvinvoinnin sekä uudistuvan metsäteollisuuden aloilla.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

ESR-ohjelman toteutus edennyt tällä kaudella ennakoitua paremmin

Manner-Suomen ESR-ohjelman seurantakomitea kävi Oulussa 24.–25.5.2011 läpi ohjelmakauden 2007–2013 edistymistä. ESR-ohjelman rahoituksella on vuoden 2010 loppuun mennessä edistetty liki 7 300 uuden yrityksen ja lähes 12 000 uuden työpaikan luomista. Ohjelma onkin edennyt huomattavasti ennakoitua ja kahta edellistä ohjelmakautta paremmin.

ESR tukee osaamisympäristöjä, työ- ja elinkeinopolitiikkaa ja osallisuutta

Seurantakomitea tutustui Oulussa kolmeen paikalliseen ESR-hankkeeseen: 1) Oulun seudun ammattikorkeakoulun **Innopi-hanke** kehittää työelämää ja oppilaitoksia palvele-

vaa innovatiivinen oppimisympäristö -toimintamallia, jossa hyödynnetään terveystekniikan uusia sovelluksia ja oppimista aktivoivia opetusmenetelmiä, 2) Oulun yliopiston **Oulun vuoriklusteri** -hanke vahvistaa ja monipuolistaa vuorialan monitieteistä asiantuntijaverkostoa ja osaamista Pohjois-Suomessa ja 3) Kansan Sivistystyön Liitto ry:n **Veeran Verstas** kehittää koulutus- ja työmallia nuorten työpajatoimintaan ammatinvalinnan ohjausmenetelmäksi, jonka avulla nuori voi harjoitella sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä uravaihtoehtona.

Kaikkiaan Pohjois-Suomen suuralueen hankkeille on tähän mennessä myönnetty ESR-rahoitus-

ta noin 95 miljoonaa euroa, minkä lisäksi alueelle kohdistuu ESR-rahoitusta myös valtakunnallisten kehittämissuunnitelmien kautta.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Lähde: **HARRI AHLGREN, TEM JA TEM:N TIEDOTTEET MUOKATTUINA**

VAIKUTTAVA
JA LAADUKAS
HANKETYÖ

Arviointi osana kehittämis- prosessia

Pasi Rantahalvari kuvaa artikkelissaan vuonna 2014 käynnistyvän ohjelmakauden suunnitelmia koheesiopolitiikan vahvistavasta tulosperusteisuudesta. Komission ehdotuksen mukaan rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoa tehostettaisiin keskittymällä muutamaa rajattuun teemaan ja niiden toteutumisen seurantaan huolellisesti valmisteltujen tulosindikaattorien avulla.

Artikkeli on osa sarjaa, joka kertoo kokemuksista hanketyön vaikuttavuuden arvioimisessa, hyvien käytäntöjen etsimisessä ja levittämisessä sekä hankehallinnon laadun kehittämisessä. Artikkelisarja nostaa keskusteluun ohjelma- ja hanketyön tulosten ja hyvien ideoiden välittämisen keinoja ja itse hanketyövälineen parantamiseen liittyviä toimia.

Tavoitteena on saada eri tahojen asiantuntijat kertomaan jo toteutetuista ja pitkällä menossa olevista toimenpiteistä em. asioissa. Sarja on tarkoitettu ajatusten herättäjäksi ja arjen työn tukijaksi. Artikkelit ovat konkreettisia ja tiiviitä esityksiä. Toivon, että kiinnostuneet jatkavat keskustelua kirjoittajien kanssa ja hyvät ideat ja toimintatavat leviävät.

Toivon, että kokeneet hankeorganisaatiot jakavat osaamistaan. Artikkelisarjaan voi ehdottaa omaa tekstiään tai antaa vinkkejä kirjoittajista. Ehdotuksia voi toimittaa sähköpostilla minulle (jaana.valkokallio(at)tem.fi).

Teksti: **JAANA VALKOKALLIO**

Tulevan koheesiopolitiikan valmistelu:

Ohjelmapolitiikan tulosperusteisuutta on vahvistettava

Euroopan komissio on esittänyt rakennerahastojen ohjelmapolitiikan tulosperusteisuuden lisäämistä vuoden 2013 jälkeisellä uudella ohjelmakaudella. Tulosperusteisuus ei sinänsä ole uusi asia, vaan kysymys on siitä, että tuloksellisuus tulisi voida selkeästi osoittaa ja todentaa. Taustalla on nykyisellä kaudella vallitseva tilanne, jossa ohjelmavarojen mahdollisimman nopea käyttö on vienyt päähuomion jättäen tuloksellisuuden mittaamisen ja arvioinnin vähälle huomiolle. Jäsenmaat tukevat vahvasti komission esitystä.

Ohjelmien tuloksellisuuden todentamisen helpottamiseksi komissio ehdottaa uutta kolmiportaista indikaattorimallia, jossa ovat panosindikaattorit (ohjelmavarat), tuotosindikaattorit (projektit) sekä tulosindikaattorit. Nykyisen mallin neljäs porras eli vaikutusindikaattorit ("impacts") jäisivät pois, koska sellaisia ei käytännössä ole mahdollista käyttää rakennerahasto-ohjelmissa. Muutoksella pyritään erityisesti selkeyttämään ohjelmien toimeenpanologiikka eli keskitytään niihin indikaattoreihin (ja niihin tavoitteisiin), joihin ohjelmien toimenpiteillä on mahdollista suoraan vaikuttaa.

Komission ehdotus lähtee siitä, että ensin tunnistetaan selkeästi ne ohjelma-alueen ongelmat ja tarpeet, joihin ohjelman toimenpiteillä vastataan. Tulosindikaattoreilla kuvattaisiin nämä ongelmat ja tarpeet riittävän täsmällisesti, jotta tulosperusteisuuden mittaaminen olisi mahdollista eli missä määrin ohjelman tavoitteet on saavutettu. Ohjelmavarojen keskittäminen vain muutamaa

myös sisällöllisesti rajattuun teemaan luonnollisesti edesauttaa tulosindikaattoreiden määrittelyä. Lyhyesti mitä rajatut teemat, sitä selkeämmät ovat tulosindikaattorit ja sitä helpompi on mitata ohjelman tuloksellisuutta.

Tulosindikaattoreita voisivat olla esim. 'innovaatioiden vahvistaminen', 'saavutettavuuden parantaminen', 'pk-yritysten kasvun edistäminen' tai 'uusiutuvien energian käytön edistäminen'. Tulosindikaattori koostuisi muutamasta lähinnä tuotosindikaattorista (projektien lkm), jotta voidaan konkreettista mitata sen toteutumista siihen vaikuttavien tekijöiden kautta. Tulosindikaattorin toteutumista voitaisiin arvioida lisäksi laadullisten tekijöiden ja myös subjektiivisten arvioiden avulla.

Tulosindikaattorilla voitaisiin myös kuvata muutosta, jolloin selvitetään sekä lähtö- että lopputilanne. Lähtötilanteen ja lopputilanteen selvittämiseksi voidaan käyttää pienimuotoisia selvityksiä ohjelman seurantarjestelmästä (em. tuotosindikaattorit) saatavan tiedon lisäksi.

Tulosindikaattorit kirjattaisiin komission ja jäsenmaan väliseen ns. investointi-kumppanuussopimukseen ja niistä raportoitaisiin vuosikertomuksissa. Tulosindikaattorit analysoitaisiin vuosikertomuksessa hyödyntäen muun muassa ohjelmaviranomaisten omia havaintoja ja näkemyksiä. Analyysseja voidaan täydentää arviointien tuloksilla.

Muutoksen todentaminen tulosindikaattorissa (eli lähtö- ja lopputilanteen välinen ero) ei yksin kerro ohjelman vaikutusta, koska se ei huomioi ohjelman ulkopuolisia tekijöitä. Ohjelman vaikutukset voidaan selvittää arviointien avulla. Arvioinnin menetelmät ja standardit sekä niiden laajuus ja ajoitus olisivat kokonaan jäsenmaiden itsensä päätettävissä.

Teksti: **PASI RANTAHALVARI**

Kuvat: **SHUTTERSTOCK**

Kirjoittaja toimii neuvottelevana virkamiehenä työ- ja elinkeinoministeriössä. Hänellä on pitkä kokemus rakennerahasto-ohjelmatyöstä, seurannasta ja arvioinnista. Hän on työskennellyt kolme vuotta Euroopan komission aluepolitiikan pääosastolla arviointiyksikössä.

Taitokortteli yhdistää taidon, taiteen ja pohjoiskarjalaisuuden

Pohjoiskarjalalaisista 70 prosenttia tuntee ja tietää käsityö- ja kulttuurikeskus Taitokorttelin, ja Joensuun kaupungin tutkimuksessa Taitokortteli sijoittui alueen 10 tunnetuimman kohteen joukkoon. Vuonna 2006 perustettua Taitokortteliä voi nyt fanittaa myös Facebookissa.

TAITOKORTTELIA on kehitetty EAKR-hankkeessa, jonka takana on Taito Pohjois-Karjala ry:n toiminnanjohtaja **Petra Kärnä**. Hän muutti 20 vuotta sitten Suomeen Sveitsistä, missä hän työskenteli talousasioiden parissa ja opiskeli tänne muutettuaan kutojaksi. Hän hämmästeli aikanaan Joensuun ydinkeskustassa sijaitsevaa puutalokortteliä, jossa oli toimistoja ja purku-uhan alla oleva tiilitalo ja näki sielunsa silmillä, mitä siitä voisi saada aikaan.

Perinteitä modernisti tulkiten

Taito Pohjois-Karjala ry:n Taitokorttelista on kehkeytynyt taidon, taiteen ja pohjoiskarjalaisuuden yhdistävä keskus. Korttelissa on putiikkeja, työpajoja, palvelualan yrityksiä, kahvila ym. ja siellä järjestetään taide- ja muita tapahtumia.

– Vaalimme perinteitä modernisti tulkiten, Petra Kärnä tiivistää toimintaidean.

Kunniapaikalla salissa on kangaspuut

– Haluamme tehdä kutomisesta megatrendin. Kudontakurssista tulee matkailumielessä vielä hittituote. Kutojalta unohtuvat huolet ja murheet. Kutoja tuottaa jotain, josta on pitkään iloa ja on näin kestävä kehityksen asialla, hän korostaa.

EAKR-hanke mahdollisti puitteet

– Hankkeet olivat minulle aiemmin punainen vaate, mutta mieli on nyt muuttunut. Ilman tätä hanketta emme millään olisi voineet rakentaa tällaisia puitteita. Taitokorttelin piha on laatoitettu ja sinne tulee valotaulut. Jouluksi punaiseen aittaan rakennettiin vanhan ajan joulukamari ja pihalle 20 punaista pikkumökkiä. Viime kesänä lapsille saatiin pihaan

polkuauto. Ensi talvena yhteen aittaan ripustetaan luistimia, joita luistelijat voivat lainata. Teettämämme taskukokoiset matkailukartat vietiin käsistä tämänvuotisilla Matkamessuilla Helsingin messukeskuksessa, Petra Kärnä kertoo.

Toiminnanjohtajaa mietityttää riittävän ansainnan ja voiton tavoittelun tasapaino.

– Satavuotias Taito Pohjois-Karjala ry on yhdistys, joka ei tavoittele voittoa, mutta haluaa pysyä pystyssä. Kukaan tai mikään ei elä pelkästä rakkaudesta tai pyhästä hengestä.

– Taitokorttelin jatkohanke on ollut ja on edelleen pelastusrenkas käsityölle, perinteille ja pohjoiskarjalaiselle kulttuurille. On tärkeää, että toiminta jatkuu vireänä hankkeen loputtuakin. Näin yhdistys pysyy hengissä ja kaikki Taitokorttelin yrittäjät voivat hyvin. Tästä hyötyy Joensuun ja koko lähialueen matkailu, hän muistuttaa.

”Vaalimme perinteitä modernisti tulkiten.”

Taitokorttelin jatkohanke

Ohjelma ja toimintalinja: EAKR, TL2

Projektikoodi ja toteutusaika: A30692, 1.1.2009–31.7.2011

Kokonaisrahoitus: 209 050 €, josta EAKR 73 167,50 €, valtio 73 167,50 € ja oma rahoitus 62 715 €.

Toteuttaja: Taito Pohjois-Karjala ry

Hallinnointi: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Petra Kärnä, petra.karna@taitopohjoiskarjala.fi tai projektipäällikkö Laura Sutinen, laura.sutinen@taitopohjoiskarjala.fi

www.taitokortteli.fi

Kaakosta Voimaa

Kaakkois-Suomeen kehitetään tuuli- ja biovoiman johtava tuotantoteknologia

Uusiutuvan energian osuus on voimakkaassa kasvussa koko Euroopassa. Kiinnostus ympäristöstä on kasvanut ja EU:lla on ilmastostrategian tavoitteet uusiutuvan energian avulla tuotettua sähköä varten.

SUOMESSA ON TÄLLÄ HETKELLÄ noin 146 MW asennettua tuulivoimantuo- tantokapasiteettia. VTT ja Tuulivoi- ma yhdistyksen mukaan Suomeen on suunnitteilla 8 000–9 000 MW edestä hankkeita. Myös muualla Itämeren alueella kasvun ennuste- taan olevan voimakasta. Haminassa aloittaa vuoden lopulla tuulivoima- yhtiö WinWinD, jonka vuosikapasi- teetti on ensimmäisessä vaiheessa 160 kpl ja toisessa vaiheessa 320 kpl 3 MW tuulivoimaloita.

– WinWinD tuo erinomaisen mahdollisuuden Kaakkois-Suomen yrityksille päästä mukaan voimak- kaasti kasvavaan kansainväliseen liiketoimintaan. Aika uusille toimijoil- le on otollinen juuri nyt myös siksi, että WinWinD joutuu laajentamaan alihankintaverkostoaan volyymien moninkertaistuessa, sanoo projekti- päällikkö **Raili Pallonen** Kouvola Innovation Oy:stä.

– Alueen kilpailukykyä parantava fakta on myös se, että tuulivoimalan painaessa 130 tonnia, tulevat logistiset kustannukset merkittäviksi suurten osakokonaisuuksien siirtämisessä. Näin myös WinWinDin intressi on saada toimittajaverkosto mahdollisimman lähelle omaa tehdastaan, Raili Pallonen painottaa.

Yrityksillä on nyt etsikkoaika

– Kaakkois-Suomen yrityksillä on nyt etsikkoaika. WinWinDin ja lähimarkkinoiden kasvaessa, mukaantulo busineksien on

myöhemmin moninverroin vaikeam- paa, arvio Raili Pallonen.

– Kaakosta voimaa -hankkeen tavoitteena on kartoittaa myös Kaakkois-Suomen yritysten osaaminen ja tulevaisuuden suunnitelmat tuulivoiman sekä bioenergian valmis- tukseen liittyvissä teknologioissa, palveluissa ja suunnittelussa. Samalla luodaan yritysten sekä korkeakoulujen olemassa olevasta osaamisesta verkosto, jonka puutteita voidaan täydentää uusilla tai alueelle etabloitu- villa yrityksillä. Molemmilla aloilla toimii Kaakkois-Suomessa johtavia yrityksiä (WinWinD, UPM, Switch), joiden tarpeisiin voidaan houkutella seudulle uusia yrityksiä ja luoda uusia työpaikkoja. Kaakkois-Suomen yhteisellä hankkeella vältetään päällekkäisyyksiltä lähialueiden kesken ja löydetään kaikille omat vahvuudet.

– Tarkoituksena on alueella olevien yliopistojen, korkeakoulujen ja osaamiskeskusohjelmien tutki- mus- ja kehityskohteiden osaami- sen hyödyntäminen tuulivoima- ja bioenergia-alan yrityksiin. Tämä nopeuttaa innovaationprosesseja sekä tarjoaa todella konkreettisia T&K kohteita, sanoo Pallonen.

Kasvava tuulivoima- sekä biotuotanto ja tutkimus- ja kehitystyö synnyttävät uusia innovaatiota,

businessmalleja ja sitä kautta uusia työpaikkoja. Myös seudun mahdolli- suuksia alan koulutuksiin selvitetään, koska koulutus Suomessa on tuuli- ja bioenergia-aloilla hyvin puutteellista kaikissa arvoketjujen kohdissa.

– Kaakkois-Suomeen rakennetaan Suomen tuulivoiman osaamiskeskity- mä, klusteri, jossa kehitetään yritysten osaamista tuulivoimateollis- suudessa. Työ on aloitettu jo Summa- Run-projektissa ja nyt sitä jatketaan Kaakkois-Suomen näkökulmasta.

Bioenergian osalta valmistellaan vastaavanlaista suunnitelmaa. Näin Kaakkois-Suomeen kehittyä tuulivoi- man ja biovoiman johtava tuotanto- teknologia. Syntyy uusi teollinen tukijalka perinteisen metsäteollisuus- den rinnalle. Tuulivoima- ja bioener- gia-alan asiakasarvoketjuja rakenne- taan ja alan tutkimusprojekteja käynnistetään, arvioi projektipäällikkö Raili Pallonen ja jatkaa, että tuulivoi- man osalta selvitetään myös minkä- laisia mahdollisuuksia Kaakkois-Suo- mossa on suurten tuulipuistojen rakentamiseksi, mitä isojen puistojen rakentaminen vaatii, minkälaisia liiketoimintamalleja voidaan käyttää tuulivoiman lisäämiseksi ja minkälai- sia liiketoimintamalleja asennus, pystytys ja puistonhoito mahdollis- ta.

”Syntyy uusi teollinen tukijalka perinteisen metsäteollisuuden rinnalle.”

Kaakosta Voimaa

Ohjelma ja toimintalinja: EAKR, Etelä-Suomi TL 2

Projektikoodi ja toteutusaika: A31114, 1.9.2009–31.12.2011

Kokonaiskustannukset: 1 000 000 €, EAKR + valtio 670 000 €

Toteuttaja: Cursor Oy, Kotkan-Haminan seudun kehittämisyhtiö

Hallinnointi: Kymenlaakson liitto

Lisätiedot: projektipäällikkö Raili Pallonen,

Kouvola Innovation Oy, raili.pallonen(at)kinno.fi

www.protodesign.fi

Itämeren alueen ESR-toimijat kokoontuivat Helsingissä

Yksikön päällikkö Szilard Tamas Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuuspääosastolta kertoi ESR:n kansainvälisen yhteistyön tulevaisuuden näkymistä.

Ryhmätöissä vaihdettiin kokemuksia ja mietittiin ESR:n kansainvälisen yhteistyön hyviä käytäntöjä ja kehittämismahdollisuuksia.

Tilaisuuden järjestäjiä yhdessä komission edustajan kanssa: Tamas Szilard (EU Komissio), Arttu Vainio (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus), Varpu Taarna (TEM), Lippe Koivuneva (TEM), Ritva Hakkarainen (TEM) sekä Christian Råbergh (ESF-rådet, Ruotsi).

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) kansainvälistä yhteistyötä kehitettiin 9.–10.6.2011 kaksipäiväisessä *'Learning and Networking for Transnational co-operation in Northern Europe within the ESF Programme 2007–2013'* -seminaarissa Helsingin Katajanokalla. Paikalla oli yli kuusikymmentä henkilöä kahdeksasta EU:n jäsenmaasta. Seminaari liittyi Euroopan sosiaalirahaston Itämeren alueen jäsenmaiden väliseen kansainvälisen yhteistyöverkoston toimintaan.

Tilaisuuden avasi alivaltiosihteeri **Heikki Aurasmaa** ja puheenjohtajana toimi hallitusneuvos **Lippe Koivuneva** TEMin aluekehitysyksiköstä. Seminaarissa kuultiin eri jäsenmaiden edustajien alustuksia ESR:n toimeenpanosta sekä esimerkkejä projekteissa kehitetyistä hyvistä käytännöistä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Tilaisuudessa käsiteltiin myös ESR:n ja EU:n Itämeren alueen strategiaa ja siihen liittyviä yhteistyömahdollisuuksia. Professori **Henrik Meinander** Helsingin yliopistosta valotti omassa puheenvuorossaan Itämeren alueen yhteistyön historiallista merkitystä.

Tilaisuuteen osallistui myös yksikön päällikkö **Szilard Tamas** Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastolta, joka omassa puheenvuorossaan kertoi Euroopan sosiaalirahaston tulevan ohjelmakauden suunnitelmista erityisesti kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta.

Seminaari antoi mahdollisuuden sekä projekti-toimijoille että hallintoviranomaisille vaihtaa kokemuksia ja verkostoitua keskenään sekä kehittää yhdessä ESR:n kansainvälisen yhteistyön toimeenpanoa.

Teksti: **RITVA HAKKARAINEN** ja **VARPU TAARNA**
Kuvat: **JAANA ALHBÄCK**

Ekokompassi-järjestelmä palkittiin yritysvastuullisuuden tapahtumassa

Pääkaupunkiseudun yhteisen Ilmastoinfon Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä on palkittu yritysvastuullisuuden Ratkaisun paikka -tapahtumassa. EAKR-tukea saanut Ekokompassi järjestetyn messutapahtuman huomionarvoisimpana ratkaisuna kahden muun palvelun kanssa. Helsingin ympäristökeskuksen kehittämän Ekokompassi-ympäris-

töjärjestelmän tavoitteena on vahvistaa pääkaupunkiseudun pienten ja keskisuurten yritysten ympäristöasioiden hallintaa ja tukea alueen ekologista kilpailukykyä. Se on tällä hetkellä käytössä 32 organisaatiossa. Ekokompassissa on kuusitoista yleiskriteeriä, jotka

liittyvät lainsäädäntöön, henkilökunnan kouluttamiseen, jätehuoltoon, energiansäästöön, hankintoihin ja logistiikkaan. Riippumaton arvioija auditoi järjestelmän. Jos yritys läpäisee ehdot, se saa käyttöönsä ekologisuudesta todistavan Ekokompassi-logon.

Lisää hankkeesta: <http://www.hel2.fi/ymk/ekokompassi/index.htm>

Utsjoen kunnan palvelut järjestyvät yhteistyössä Norjan kanssa – katso videolta miten

Utsjoen kunnanjohtaja **Matti Korkala** kertoo konkreettisin esimerkein miten monessa kuntalaisen palvelussa rajan yli tehtävä yhteistyö on osa toimivaa arkea. Norjalaisten kuntien kanssa on viritelty myös elinkeinohankkeita. Kansainvälisyys on paikallisuutta – ainakin jos kyseessä on suomalaisten ja norjalaisten vanhusten yhteinen kerho tai kuntien yhteinen jätehuolto. Norjalaisia saamenkielisiä lapsia hoidetaan päiväkodissa Suomen puolella.

Puheenvuoro oli osa Rovaniemellä 10.–11.5. järjestettyä aluekehittäjien Kevätkylvöseminaaria, jossa keskusteltiin palvelurakenteista ja käyttäjäläheisistä innovaatioista kumppanuuden hengessä.

Korkalan puheenvuoron videoklippii

Kevätkylvöseminaarin aineisto löytyy Lapin liiton sivuilta. Videot katsottavissa 15.7. asti.
<http://www.lapinliitto.fi/kevatkylvo>

Katso videopuheenvuoroja romanien työllistymisen edistämisestä ESR-hankkeiden avulla

Euroopan sosiaalirahasto tukee romanien työllistymistä. 2.5. järjestetyssä seminaarissa keskusteltiin romanien työllistymisen edistämisestä julkisten työvoimapalveluiden avulla ja esiteltiin työllistymistä edistävien hankkeiden toimintaa. Seminaari kuuluu Välityömarkkinat-kehittämisohjelman työhön. Tilaisuudessa keskusteltiin myös romanasioista eurooppalaisessa kontekstissa.

Katso videoituja puheenvuoroja:
<http://videonet.fi/tem/20110502/>

SYKSYN RAKENNERAHASTOTAPAHTUMIA:

- EU Arjessa tapahtumat Oulussa 2.9., Helsingissä 22.9. ja Kouvolassa 7.11.
- Työkokoukset maksajille, valvojille ja rahoittajille syyskuussa neljällä suuralueella
- Itä-Suomen rakennerrahastopäivät 29.–30.9. Savonlinnassa
- Sadonkorjuu-seminaari ”Setting the Sails” Turussa 5.–6.10. (Open Days local event)
- Open Days 10.–13.10. Brysselissä
- ESR kehittämissuunnitelmat tutuksi -seminaari 31.10.–1.11.
- Oman tuotannon rahoitus -koulutuspäivä (uusille virkailijoille välittävissä toimitelmissä) 2.11. Helsingissä
- Rakennerrahastojen ajankohtaispäivät 15.–16.11.
- Employment Week 22.–23.11. Brysselissä
- Seurantakomiteat marras-joulukuussa

Ajankohtaista lyhyesti

Kuva: Aki Vainio

Hyvää ja rentouttavaa
kesää
 uutiskirjeen lukijoille!

**Seuraava uutiskirje
 ilmestyy 25.8.2011**

Julkaisija: Työ- ja elinkeinoministeriö, alueiden kehittämissuunnitelma, rakennerrahastopolitiikkaryhmä

Toimitus: Jaana Valkokallio, jaana.valkokallio@tem.fi

Taitto: Viisikko-Communica VCA

